

Wstęp

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) został utworzony ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

10 lat później ustawa Prawo ochrony środowiska wzmocniła dodatkowo rangę PMŚ definiując system jako obejmujący nie tylko diagnozę stanu środowiska, ale także jego prognozę oraz nałożyła obowiązek systematycznego gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania danych o środowisku (art.25 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą Poś).

Zgodnie z art. 23 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest odpowiedzialny za opracowywanie wieloletnich programów Państwowego Monitoringu Środowiska obejmujących zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb określonych w polityce ekologicznej państwa. Za opracowanie wojewódzkich programów monitoringu środowiska odpowiada wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Wieloletnie programy PMŚ zatwierdza minister właściwy do spraw środowiska, natomiast programy wojewódzkie – Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Programy PMŚ są opracowywane od 1991 roku, pierwszy program obejmował lata 1992-1993, program na lata 2010-2012 jest siódmym z kolei i trzecim realizowanym w cyklu trzyletnim.

Podstawy prawne zintegrowały PMŚ z systemem zarządzania środowiskowego wg modelu D-(driving force/siła sprawcza), P-(pressure/presja), S-(state/stan), I-(impact/oddziaływanie) i R-(response/przeciwdziałanie) w bliższym i dalszym horyzoncie czasowym i uczyniły go zarazem narzędziem oceny polityki ekologicznej państwa. PMŚ, niezależnie od jego podziału funkcjonalnego, obejmuje zadania wynikające z polityki ekologicznej państwa, zaś informacja środowiskowa pochodząca z PMŚ stanowi podstawę do oceny skuteczności polityki ekologicznej kraju.

PMŚ realizuje w głównej mierze zadania, które wiążą się z wypełnianiem podpisanych i ratyfikowanych przez Polskę konwencji środowiskowych oraz odpowiada na stale poszerzające się obowiązki raportowania o stanie poszczególnych komponentów środowiska do instytucji i agend unijnych (Komisja Europejska i Europejska Agencja Środowiska).

System PMŚ składa się z trzech bloków; bloku – **presje na środowisko**, bloku – **stan środowiska** oraz bloku - **oceny i prognozy** określających rodzaje i intensywność oddziaływania na środowisko przy pomocy wybranych wskaźników środowiskowych lub wskaźników zrównoważonego rozwoju.

Ważnym zadaniem merytorycznym w cyklu PMŚ w latach 2010-2012 jest pełne wdrożenie regulacji UE dotyczących monitoringu środowiska zawartych w opublikowanych w ostatnim czasie dyrektywach; w odniesieniu do podsystemu jakości powietrza oznacza to m.in. wdrożenie systemu pomiarów i ocen zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5}; w zakresie monitoringu wód kontynuację prac związanych z pełnym wdrożeniem wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Informacje wytworzone w ramach realizacji Programu PMŚ będą stanowiły materiał do opracowania kolejnego raportu o stanie środowiska w województwie oraz umożliwią wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska pozyskanie kompleksowej informacji o stanie środowiska w regionie na potrzeby informowania organów administracji samorządowej, zgodnie z art. 8a ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Wyniki badań i pomiarów uzyskane w ramach realizacji Programu PMŚ w województwie podkarpackim będą stanowić również szerokie spektrum informacji środowiskowej podlegającej upowszechnianiu, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Zakres i sposób wykonania zadań zapisanych do realizacji w latach 2010-2012 na terenie województwa podkarpackiego w ramach poszczególnych bloków został szczegółowo przedstawiony w dalszej części Programu.

Wszystkie zadania ujęte w Programie zostały opisane z uwzględnieniem obowiązujących bądź będących w projektach aktów prawnych. Pełne wykonanie zadań będzie uzależnione przede wszystkim od możliwości finansowych, kadrowych i sprzętowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Zmiany wnoszone do „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podkarpackiego na lata 2010-2012” będą wprowadzane w formie aneksów do niniejszego dokumentu.